

1. 2. 2019

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestný čin maření spravedlnosti a další novinky v oblasti trestního práva

Dne 1. února 2019 nabyla účinnosti novela zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů („novela TZ“).[1] Jaké nejdůležitější změny přináší?

Novela TZ přináší hned několik novinek, z nichž nejočekávanější je beze sporu zavedení nového trestného činu maření spravedlnosti. Novela TZ zavádí i další zajímavé změny, např. zpřesňuje skutkovou podstatu trestného činu podplacení a trestného činu nepřímého úplatkářství, zrušuje úmyslný i nedbalostní trestný čin podílnictví a zpřehledňuje právní úpravu v oblasti money launderingu (praní špinavých peněz).

Nový trestný čin maření spravedlnosti

Česká republika se zavázala[2] k zavedení trestnosti jednání, jež je možné v jejich souhrnu charakterizovat jako maření spravedlnosti. Trestný čin maření spravedlnosti, nově upraven v ustanovení § 347a zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů („TZ“), zahrnuje **2 základní skutkové podstaty**:

- předložení padělaného nebo pozměněného důkazního prostředku, který má podstatný význam pro rozhodnutí, jako pravého před soudem či orgánem mezinárodního soudnictví nebo trestního řízení;
- poskytnutí, nabídnutí či slíbení prospěchu jinému nebo pro jiného za účelem spáchání některého z trestných činů dle ustanovení §§ 345 - 347 TZ.[3]

Původní návrh obsahoval i třetí základní skutkovou podstatu spočívající ve svádění jiného ke spáchání některého z trestných činů dle ustanovení §§ 345 - 347 TZ. Tato skutková podstata však nakonec byla z ustanovení § 347a TZ vypuštěna.

Nová právní úprava maření spravedlnosti si klade za cíl dostát závazkům vyplývajícím České republice z mezinárodního práva a zároveň komplexně upravit problematiku maření spravedlnosti tak, aby byly stíhány nikoliv pouze některé, ale všechny jeho formy. Návrh jako takový vyvolal řadu nesouhlasných reakcí, mimo jiné i ze strany České advokátní komory, jež v něm spatřuje **riziko zásahu do činnosti advokátů**, vůči kterým by mohla být dovozena trestněprávní odpovědnost za

důkazy, které budou předkládat v zastoupení svých klientů.[4]

Spáchání trestného činu podplacení a trestného činu nepřímého úplatkářství prostřednictvím jiné osoby

Novela TZ upřesňuje základní skutkové podstaty trestného činu podplacení dle ustanovení § 332 TZ a trestného činu nepřímého úplatkářství dle ustanovení § 333 TZ, když nově stanovuje, že těchto trestných činů se dopustí ten, kdo naplní jejich skutkové podstaty **sám nebo prostřednictvím jiného**.

Novela TZ tak reaguje na dřívější nelogický rozpor, kdy v ustanovení § 331 TZ, upravujícího trestný čin přijetí úplatku, je jednoznačně stanoveno, že tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo naplní jeho skutkovou podstatu sám nebo prostřednictvím jiného. U souvisejících trestných činů podplacení a nepřímého úplatkářství nicméně toto rozlišení chybělo, což v praxi vedlo k interpretačním problémům. Novela TZ výslovně stanovuje trestnost takového jednání, je-li učiněno prostřednictvím tzv. „prostředníka“. Samotný „prostředník“ pak může být trestně odpovědný v rovině spolupachatelství dle ustanovení § 23 TZ nebo účastenství dle ustanovení § 24 TZ, a to podle míry jeho účasti na trestném činu.

Zrušení trestného činu podílnictví a trestného činu podílnictví z nedbalosti

Česká právní úprava praní špinavých peněz, neboli money launderingu, nebyla dosud v souladu s definicí tohoto pojmu dle mezinárodního práva. Jednotlivá jednání, která v souladu s mezinárodním vymezením odpovídají pojmu money laundering, byla v rámci TZ upravena v několika samostatných trestných činech.[5]

Ačkoliv navenek došlo k formálnímu zrušení trestného činu podílnictví dle ustanovení § 214 TZ a trestného činu podílnictví z nedbalosti dle ustanovení § 215 TZ, neznamená to, že jednání, které bylo dosud těmito trestnými činy postihováno, nebude nadále považováno za trestné. Skutkové podstaty uvedených trestných činů se včlenily do skutkových podstat trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti dle ustanovení § 216 TZ a trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti dle ustanovení § 217 TZ.

Zařazení veškerých forem money launderingu pod jeden úmyslný a jeden nedbalostní trestný čin by mělo dle zákonodárce zajistit jednotnou právní úpravu a trestání ve vztahu ke všem jednáním, která jsou z mezinárodněprávního hlediska považována za money laundering. V praxi může sjednocení právní úpravy money launderingu přispět i ke zjednodušení mezinárodní justiční spolupráci v těchto věcech.

Money laundering jako zvlášť závažný zločin. Speciální ustanovení o jeho trestání

Dále dochází novelou TZ k doplnění okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby za spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti dle ustanovení § 216 TZ, a zpřísnění trestních sazeb ukládaných za tento trestný čin, když za naplnění jeho kvalifikované skutkové podstaty v **pátém odstavci** je horní hranice trestu odnětí svobody stanovena na 10 let. Legalizace výnosů z trestné činnosti dle ustanovení § 216 odst. 5 TZ tedy nově **naplní znaky zvlášť závažného zločinu**.

Další novinkou je zavedení zvláštního ustanovení o trestání úmyslného trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti dle ustanovení § 216 odst. 1 a odst. 2 TZ. Zákonodárce zde zakotvil možnost **mírnějšího postihu pachatele**, pokud výnos z trestné činnosti byl dosažen trestným činem, za jehož spáchání je stanoven mírnější trest než za spáchání trestného činu legalizace výnosů

z trestné činnosti dle ustanovení § 216 odst. 1 a odst. 2 TZ. To v praxi znamená, že soudy mají možnost ovlivnit druh a výši uloženého trestu a zmírnit případnou tvrdost zákona, kdy by osoba legalizující výnos z trestné činnosti mohla být potrestána přísněji než pachatel trestného činu, z něhož výnos pochází.

Nástroj a výnos z trestné činnosti

V souvislosti s fenoménem money launderingu zavádí novela TZ v rámci obecné části TZ nová ustanovení § 135a a § 135b, upravující dosud nedefinované pojmy „**nástroj trestné činnosti**“ a „**výnos z trestné činnosti**“. Do účinnosti novely TZ byla pro oba pojmy pouze zavedena legislativní zkratka v ustanovení § 77b zákona č. [141/1961](#) Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů („TŘ“).

Nová definice pojmu „**nástroj trestné činnosti**“ vychází z původního vymezení legislativní zkratky, avšak doplňuje, že nástrojem trestné činnosti se rozumí kromě samotného nástroje **i jeho plody a užitky**. Praktický dopad zahrnutí plodů a užitků do definice uvedeného pojmu se promítne zejména v případě uložení trestu propadnutí věci dle ustanovení § 70 TZ, kdy bude nově možné pachateli zabavit nástroj trestné činnosti včetně jeho plodů a užitků.

Co se týče pojmu „**výnos z trestné činnosti**“, jeho nová definice zakotvená v ustanovení § 135b odst. 1 TZ byla na první pohled značně zjednodušená, kdy za výnos z trestné činnosti je považována **jakákoli ekonomická výhoda pocházející z trestného činu**. Tímto zároveň dochází ke sjednocení pojmosloví, když s pojmem „ekonomická výhoda“ pracuje rovněž zákon č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.[6]

Výnosy z trestné činnosti jsou v dalších odstavcích tohoto ustanovení rozděleny na **bezprostřední a zprostředkované výnosy**, jejichž definice odpovídá původnímu vymezení legislativní zkratky v rámci TŘ. Důvodem pro formální rozlišení těchto dvou typů výnosů je skutečnost, že sankcionování legalizace výnosů z trestné činnosti se liší právě podle toho, zda je trestána legalizace bezprostředního (přímého) výnosu z trestné činnosti nebo zprostředkovaného (odvozeného) výnosu.[7]

Závěr

Závěrem nelze než dodat, že rok 2019 započal vskutku zajímavými změnami v oblasti trestního práva. Na možnost zhodnotit praktičnost těchto změn si budeme muset nějakou dobu počkat. Pro tuto chvíli lze pozitivně ocenit snahu zákonodárce sjednotit a zpřehlednit právní úpravu v oblastech úplatkářství a *money launderingu*, a zajistit tak jejich soulad s vnitrostátní i mezinárodní právní úpravou. Co se týče kontroverzního trestného činu maření spravedlnosti, kolegům advokátům lze v návaznosti na jeho zavedení a prozatím nejasný výklad, doporučit zvýšenou obezřetnost při předkládání důkazů v zastoupení klienta.

Livia Kulhová,
advokátka

Karolinská 654/2
186 00 Praha 8

Tel.: +420 246 042 100

Fax: +420 246 042 030

e-mail: legalcz@deloittece.com

[1] Novela TZ provedena zákonem č. [287/2018](#) Sb., kterým se mění zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

[2] Povinnosti pro Českou republiku vyplývají z Úmluvy OSN proti národnímu organizovanému zločinu ze dne 15. listopadu 2000.

[3] Jedná se o trestný čin křivého obvinění (§ 345 TZ), trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku (§ 346 TZ) a trestný čin křivého tlumočení (§ 347 TZ).

[4] Viz např. vyjádření ČAK ze dne 5. prosince 2018, k dispozici >>> [zde](#).

[5] Jednalo se o trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216 TZ), trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti (§ 217 TZ), trestný čin podílnictví (§ 214 TZ), trestný čin podílnictví z nedbalosti (§ 215 TZ) a trestný čin nadřžování (§ 366 TZ).

[6] Viz ustanovení § 3 odst. 1 zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

[7] Viz str. 39 důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona, k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)